

УДК 001.891:027.7:004.738.5

ФЕДОРИШИНА Лідія,
кандидат історичних наук, доцент кафедри аналізу та аудиту Вінницького національного аграрного університету (м. Вінниця, Україна)
[fedoryshyna 70@ ukr.net](mailto:fedoryshyna_70@ukr.net)
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1577-6699>
Researcher ID: L-5746-2018

АЛЕСКЕРОВА Юлія,
доктор економічних наук, професор кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, (м. Хмельницький, Україна)
yu_aleskerova@univer.km.ua
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3072-4854>
Researcher ID: M-6099-2018

ДУДКЕВИЧ Наталія,
провідний бібліотекар Бібліотеки Комунального закладу вищої освіти «Вінницький педагогічний коледж» (м. Вінниця, Україна)
dudkevychnata@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2213-2189>
Researcher ID: N-7733-2018

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ІНСТИТУЦІЙНИХ РЕПОЗИТОРІЇВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Резюме

Метою статті є аналіз історичних аспектів становлення та розвитку інституційних репозиторіїв у закладах вищої освіти України, а також визначення особливостей внесення та організації науково-освітньої інформації в цих цифрових ресурсах в умовах цифровізації та реалізації принципів відкритої науки.

Методологія дослідження ґрунтується на застосуванні історико-логічного, системного, порівняльного та структурно-функціонального методів, аналізі нормативно-правових актів у сфері освіти й науки, а також узагальненні практичного досвіду функціонування інституційних репозиторіїв. Емпіричну базу дослідження становлять інституційні репозиторії Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, Вінницького національного аграрного університету та Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу закладу вищої освіти комунальної форми власності.

У статті визначено основні етапи еволюції інституційних репозиторіїв – від перших електронних архівів наукових матеріалів до сучасних стандартизованих інформаційних систем, що функціонують на основі міжнародних протоколів обміну даними та метаданих. Здійснено порівняльний аналіз типів репозиторіїв, їх функціонального призначення, змістового наповнення та програмно-технічних платформ, зокрема Ubuntu/MySQL і DSpace. Обґрунтовано відмінності у пріоритетах використання репозиторіїв університетського та коледжного рівнів.

Встановлено, що ефективність інституційних репозиторіїв значною мірою залежить від якості метаданих, дотримання вимог авторського права, процедур модерації та рівня цифрових компетентностей учасників освітнього процесу. Доведено, що інституційні репозиторії є важливим інструментом забезпечення відкритого доступу до результатів наукової та освітньої діяльності, підвищення академічної видимості ЗВО та інтеграції України у міжнародний науковий простір.

Зроблено висновок, що подальший розвиток інституційних репозиторіїв потребує вдосконалення нормативно-організаційного забезпечення, стандартизації процесів наповнення, розширення використання міжнародних платформ та активнішої інтеграції репозиторіїв у освітній і науково-дослідний процес.

Ключові слова: *інституційний репозиторій, вища освіта, відкритий доступ, наукова інформація, метадані, цифровізація освіти.*